

від 1979 р.; Конвенція МОП про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності № 100 1951 р.; Пекінські декларація та платформа дій 1995 р. та Декларації тисячоліття 2000 р. та інші.

По-друге, система вітчизняного гендерного законодавства, яку складають: Конституція України 1996 р.; Закони «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» 2005 р. та «Про попередження насильства в сім'ї» 2000 р.; два Національних плани дій щодо поліпшення становища жінок: на 1997-2000 рр. та 2001-2005 рр. та Державна програма з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві 2006 р. на період до 2010 р. та ціла низка підзаконних актів.

Проте слід погодитись з думкою К. Левченко про те, що формування гендерної політики передбачає здійснення таких етапів як концептуальне оформлення, законодавче забезпечення, формування відповідальних інституцій, розвиток, впровадження і вдосконалення (Левченко К. Б. Управління процесами формування гендерної політики в Україні (організаційно-правові аспекти): Дис. на здобуття наук, ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право»/ К. Б. Левченко. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ., 2003. – С.28). Як бачимо, перший та другий етапи Україна пройшла, а от останні три – ще попереду.

За результатами проведеного нами дослідження можна запропонувати наступні заходи щодо поліпшення дієвості національного механізму реалізації гендерної політики та переходу до наступних етапів його розвитку:

- створення спеціалізованих органів та комітетів у різних гілках влади з питань гендерної політики; а саме: заснувати Національну раду з питань гендерної рівності, створити у Верховній Раді парламентський Комітет з питань гендерної політики, запровадити механізм постійних громадських слухань з усіх аспектів гендерної політики;
- введення гендерних квот та чіткого механізму притягнення до відповідальності за їх недотримання;
- введення гендерної освіти управлінців як невід'ємний елемент підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

Такі заходи сприятимуть формуванню позитивного ставлення до жінок-керівників, а також переходу до наступних етапів формування гендерної політики.

Третякова Т. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри соціальних теорій*

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ

Зміни, які відбуваються на сьогоднішній день в державотворчому процесі України, вимагають адекватних політичних цінностей для подальшої трансформації сучасного українського суспільства і, в першу чергу, як громадянського. Актуальність даної теми

визначається постійним процесом становлення та розвитку такого якісно-нового типу суспільства, що передбачає певну зміну свідомості та світогляду відповідно до сучасних умов. Первинною субстанцією для існуючих та створення нових політико-правових явищ та процесів світу політичного є політико-правова свідомість.

Як політична, так і правова свідомість – важливі елементи духовного життя людської спільноти. Вони у відомому смислі протилежні матерії, але органічно пов'язані з нею. Політична свідомість зазвичай не існує в «чистому» вигляді, а тісно взаємопов'язана з іншими видами і формами свідомості дійсності. Так, достатньо часто політико-правова свідомість переплітається з моральними поглядами, оскільки люди оцінюють політику, право, правові та політичні явища крізь призму моральних категорій добра та зла, справедливості та несправедливості.

Соціально-політичні, правові перетворення супроводжуються духовною і економічною кризою, яка заповонила всю сферу людського буття, призвела до ряду потрясінь, конфліктів і втрати у більшості людей надії на краще майбутнє. Причому соціально-політичний суб'єкт зі своїми суб'єктивними правами може функціонувати тільки тоді, коли він усвідомлює свої та свою цінності і можливості, знає умови, в яких він має задовольняти свої потреби.

В завданні подолання кризи та формування громадянського суспільства молода людина скоріше зорієнтується в новому напрямку та не так часто буде озиратися назад. Саме тому робиться акцент на студентську молодь. Але надзвичайно важливим є: які засади та ціннісні орієнтири рухають нею і який вона має освітньо-професійний рівень свідомості. І на мою думку, саме ці два елементи є найважливішими у формуванні політико-правової свідомості молоді.

Якісне її формування можливе при глибинному осягненні світу політики та права крізь призму загальнолюдських цінностей. Саме через наявність гармонійної аксіопсихологічної структури особистості, відсутності в ній несумісних і суперечливих ціннісних орієнтацій, акцентуйованих рис характеру уможливлється подолання кризових явищ та формування громадянського суспільства.

Механізмом досягнення позитивного результату у поставлених завданнях вбачаю гуманізацію освітнього процесу як складової формування політико-правової свідомості.

Тематика наукових розробок гуманістичної парадигми професійної освіти малочисельна і потребує поглиблених досліджень. Паралельно зі становленням гуманізму в межах художньої культури Європи він трансформувався й у сферу філософську, соціально-політичну. На жаль, в історії європейської культури ці два своєрідні рухи не перетнулися. Тому і в умовах кінця XX століття історія й теорія гуманізму залишаються об'єктом теоретичного інтересу гуманітарних наук (Зязюн І. А. Гуманізм освіти XXI століття: філософський і психологічний аспект // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2002. – № 2. – С.23-34.).

Поняття гуманізм (від лат. *humanus* – людський, людяний) вживається у вузькому й широкому розумінні. У вузькому розумінні гуманізм – це, як уже зазначалося, ідеологія епохи Відродження, світське вільнодумство тієї доби, яке швидко поширюється по всій Європі й стає головною течією тогочасного духовного життя.

Гуманізм спирався на ідею антропоцентризму, розглядаючи людину як головний предмет і мету науки. Він проголошує людину найвищою цінністю, утверджує її здатність до пізнання й творчої діяльності. Отже, у широкому тлумаченні – гуманізм – це прогресивний напрям у суспільній думці, ознакою якого є захист гідності людини, її свободи й права на всебічний, гармонійний розвиток (Дворецька Г. В. Соціологія – Навч. посібник / Г. В. Дворецька. — К.: КНЕУ, 1999. — С.112).

Нині освіта забезпечує досить високий рівень професійних навичок, одночасно із цим загострюючи відчуження економіки та моралі, моралі та політики, мистецтва та освіти, людей та результатів їх діяльності, людей та суспільства. Сумними прикладами є цинізм політичних інтриг, економічні махінації, відображення в нормативних актах інтересів лише певного прошарку суспільства. Освіта ХХ століття нерідко породжувала антикультуру. Е. Фромм писав, що «прекрасному протистоїть не потворне, а фальшиве». Саме на фальш хворіє сучасна цивілізація. До властивостей традиційної освіти можна зарахувати потребу в ідолах, яких насправді освічена людина не потребує. Неосвічені найбільшою мірою страждають від ідолів психології натовпу.

Головна увага в процесі гуманізації освіти приділяється моральній складовій, яка має чітко окреслити коло загальнолюдських та моральних цінностей, назвати соціальні інститути та обґрунтувати співвідношення індивідуальних і соціальних якостей особистості, які б сприяли утвердженню гуманізму в суспільстві. Вважаємо, що саме освітні заклади мають бути джерелом поповнення браку гуманізму в сучасному соціумі. В центрі освітньої моделі завжди стоїть ідея, яка відображає головні вимоги держави до своїх громадян. І саме інститут вищої освіти є таким елементом суспільства, який відповідає за формування «людського капіталу», ціннісно-сислової сфери особистості. Важливо, щоб із ранніх етапів свого становлення студенти почали осмислення ціннісного простору, побачили його зв'язок із цілями та завданнями обраної професії в своїх інтересах та на користь всього людства.

Університетська підготовка студентів як активних громадян у сфері політики та права уможливорює вищим навчальним закладам підвищити рівень політичної свідомості та політичної культури нашого народу через доленосний прошарок суспільства – молодь. Значення політико-правової свідомості в житті суспільства переоцінити досить складно. Вона не тільки відображає відповідні явища та процеси, але і створює суспільно-політичну реальність.